

Yetişkinler İçin Sosyal ve Duygusal Yalnızlık Ölçeği'nin (SELSA-S) Türk Kültürüne Uyarlanması: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması¹

Araştırma Makalesi

Hanife Akgül²

Öz

Yalnızlık, çocukların, gençlerin, yetişkinlerin, yaşlıların yani hemen her yaştan bireyin yaşadığı küresel boyutlu sosyal bir sorundur. Bu çalışmada, Yetişkinler için Sosyal ve Duygusal Yalnızlık Ölçeği'nin (SELSA-S) kısa formunun Türk kültürüne uyarlanması amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında evreni temsil edecek örnekleme verilerine ulaşabilmek üzere, Çanakkale ilinde yaşayan 873 yetişkin bireylere ölçek uygulanmıştır. SELSA-S'nin geçerliliğini sınamak amacıyla yapı geçerliliği ve ölçüt bağıntılı geçerlilik çalışmaları yapılmıştır. Ölçme aracının yapı geçerliliği açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi ile test edilmiştir. Faktör analizleri sonucunda SELSA-S'nin tüm maddelerinin, öz değeri birden büyük üç faktörde toplandığı, orijinalinde olduğu gibi ölçeğin üç faktörlü bir yapıya sahip olduğu bulunmuştur. Ölçüt bağıntılı geçerlik çalışmaları kapsamında SELSA-S'nin UCLA Yalnızlık Ölçeği puanları ile korelasyonu sırasıyla DRY .44, DAY .58, SY .75 ve toplamda .62'dir. Yaşam Doyumu Ölçeği puanları ile korelasyonu sırasıyla DRY -.62, DAY -.58, SY -.52 ve toplamda -.60'dir. Ölçeğin Cronbach alfa güvenirlilik katsayısı ise DRY .85, DAY .76, SY .82 ve toplamda .83'dür. Ölçeğin test-tekrar test devamlılık katsayıları ise; $r =$ DRY .89, DAY .90, SY .92 ve toplamda .93'dür. Araştırma sonucundaki bulgulara göre SELSA-S'nin hem alt boyutlar hem de toplam puan açısından kararlı ölçümler yapabildiği ve ölçüm güvenirliliğinin yeterli olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler

Yetişkin
Yalnızlık
Duygusal Yalnızlık
Sosyal Yalnızlık
Ölçek Uyarlama

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi:
06.03.2020
Kabul Tarihi:
21.09.2020

Adapting Social and Emotional Loneliness Scale(Selsa-S) to Turkish Culture: Relevance and Reliability

Abstract

Loneliness is a global social problem in which children, young people, adults, elderly people, or individuals of all ages, live. In this study, it was aimed to adapt the short form of the Social and Emotional Loneliness Scale for Adults (SELSA-S) to Turkish culture. In the scope of the study, 873 adult individuals living in Çanakkale were administered a scale to obtain sampling data to represent the universe. In order to test the validity of SELSA-S, construct validity and criterion-related validity studies were conducted. The construct validity of the measuring instrument was tested by exploratory and confirmatory factor analysis. As a result of factor analysis, it was found that all the items of SELSA-S were collected in three factors whose eigenvalue was greater than one, and the scale had a three-factor structure as in the original. In the context of criterion-related validity studies, the correlation of SELSA-S with UCLA Loneliness Scale scores was .44, DAY .58, SY .75 and .62 in total, respectively. Life Satisfaction Scale scores were correlated with DRY -.62, DAY -.58, SY -.52 and -.60 in total. The Cronbach's alpha reliability coefficient of the scale was .85, DAY .76, SY .82, and a total of .83. Test-retest continuity coefficients of the scale were; $r =$ DRY .89, DAY .90, SY .92 and a total of .93. According to the findings of the research, it can be said that SELSA-S is able to make stable measurements in terms of both sub-dimensions and total score and its reliability is sufficient.

Keywords

Adult
Loneliness
Emotional
Loneliness
Social Loneliness
Scale Adaptation

Article Info

Received:
06.03.2020
Accepted:
21.09.2020

¹ Bu çalışmanın bir kısmı, 21. Uluslar Arası Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresinde, Antalya, Türkiye 24-27 Ekim 2019, Sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² © 0000-0001-8543-9343 ,Dr. Öğr. Üyesi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, PDR Anabilim Dalı, Türkiye, hanifeakgul@comu.edu.tr, hanifeakgul38@comu.edu.tr hanifeakgul38@gmail.com

Giriş

Son yüzyılda bireylerin yaşadığı en yoğun duygulardan biriside yalnızlıktır. Yalnızlıkla ilgili alanyazın incelendiğinde, yalnızlık duygusunun çocukluktan, yaşlılığa kadar hemen hemen her gelişim döneminde yaşandığı yetişkinlerinde yalnızlık yaşantısının getirdiği olumsuzluklara maruz kaldığı düşünülmektedir. İnsanlar, yaşamlarının her hangi bir döneminde, az ya da çok yalnızlık duygusu yaşamışlardır. Sullivan (1953)'a göre yalnızlık; kişinin yakınlık ihtiyacının karşılanmadığı durumda ortaya çıkan, tüm insan yaşantılarının en acı verenidir. Peplau ve Perlman (1982) yalnızlığı, “kişinin sosyal ilişkilerinde niceliksel ya da niteliksel olarak bir şekilde ortaya çıkan, hoş olmayan psikolojik durum” olarak tanımlamaktadırlar. Benzer şekilde Neto ve Barros (2000) yalnızlık duygusunun, bireyin kişiler arası ihtiyaçlarının sosyal ilişki ağını oluşturan kişiler tarafından karşılanmaması ya da tatmin edici düzeyde olmamasından kaynaklandığını savunmaktadırlar. Kozaklı (2006) ise Yalnızlığı, “kişiye acı ve sıkıntı veren, kişinin psikolojik, fiziksel ve sosyal bütünlüğüne karşı oluşan bir tehlike” olarak tanımlamıştır. de Jong-Gierveld (1988) yalnızlığın çok yönlülüğüne dikkat çekmiştir. Weiss (1973) yalnızlığın iki türünden söz etmektedir; duygusal ve sosyal yalnızlık. Duygusal yalnızlık; Bir bireyin başka bir kişiyle bir yakınlık ya da bir bağlanma ilişkisinin olmayışından kaynaklanmaktadır. Sosyal yalnızlık ise; bir bireyin sosyal ilişki ağından yoksun olması ile oluşan bir yalnızlık türüdür. Yalnızlıkla ilgili tanımlar ve literatür incelendiğinde yalnızlığın nedenleri üç başlık altında toplanabilir. Bir: sosyal ağ özellikleri ile ilgili yalnızlık. Yani bireylerin diğer insanlarla ilişkilerinin niteliği ve niceliği ile ilgili yalnızlık. İki: Bireylerin diğer insanlarla ilişkilerinin kendi istediği düzeyde olmadığı durumlarda hissedilen yalnızlık duygusu. Üç: Bireyin kişisel özellikleri ve koşulları nedeni ile yaşanan yalnızlık. Bu özellikler; zayıf benlik algısı, güven azlığı, iletişim yetersizliği, zayıf sosyal beceriler, kötü sağlık koşulları vb... denilebilir (Dykstra, 2009).

Yalnızlığın birçok tanımına rağmen, yalnızlık duygusu temelde potansiyel olarak ağır sonuçlar doğuran, caydırıcı ve üzücü bir deneyimdir (Peplau ve Perlman, 1982; Perlman, 1988; Weiss, 1987). Yalnızlık duygusu bireylerlere acı çektiren önemli duygulardan biri olarak değerlendirilmektedir (Beal, 2006). Tahminlere göre, dört kişiden biri bir süre yalnızlığa maruz kalmaktadır (Cutrona, 1982; Perlman, 1988; Weiss, 1973). Yalnızlık birçok psikolojik ve fiziksel rahatsızlıklarla bağlantılıdır (DiTommaso ve Spinner, 1997; Hojat, 1983; Lynch, 1977; West, Kellner, ve Moore-West, 1986). Yalnızlığın, alkol bağımlılığı, doyumsuzluk, intihar eğilimi, psikosomatik hastalıklar, yaşam doyumu, öz saygı, mutsuzluk, kaygı, utanma, anlaşılama, yabancılaşma, yalıtım, depresyon ve suça yönelimle ilişkili olduğu yapılan araştırmalar sonucunda görülmektedir. (Goodwin, Cook ve Yung, 2001; Gray, Ventis, ve Hayslip, 1992; Neto, 1995; McWhirter, 1990). Ağır ruhsal hastalığı olan kişilerin yarısından fazlası yalnızdır (Eris ve Wolf, 2005).

Son dönemde psikoloji bilimi ve psikologlar giderek artan bir şekilde yalnızlıkla daha fazla ilgilenmeye başlamışlardır. Günümüzde değişen kültür, toplum yaşantısı, aile yapısı, gelişen teknoloji, insan ömrünün uzaması, tek başına yaşayan bireylerin sayısının artması, kentleşme ve bunların getirdiği yabancılaşma, izolasyon günümüz modern insanının ister erkek ister kadın olsun daha sık ve yoğun olarak yalnızlık duygusu yaşamasına neden olmaktadır. Rokach (2004) yalnızlıkla ilgili çalışmasında, yalnızlığın bireylerin hayatına zarar verdiğini, bireyin enerjisini yok ederek, bireyi olumsuz aktivitelere yönlendirdiğini, özellikle de yalnızlığın, aşk (sevgi) ve yakınlık duygularını kıskançlık ve sahiplenme duyguları ile tahrip ederek ilişkiye zarar verdiğini belirtmiştir. Yetişkinlik dönemi yakın ilişkilerin kurulduğu ve devam ettirildiği bir dönemdir.

İnsanların yalnız olup olmadığının hemen anlaşılması, bir çırpıda, hızlı ve tam olarak tespit edilmesi kolay değildir. Çünkü yalnızlık bir durum ve duygu olduğuna göre, insan kendini yalnız hisseder veya hissetmez; yani yalnızlığı dıştan tespit etmek mümkün değildir (Tufan, 2003). Yalnızlığı belirlemede ilk zorluk yalnızlığın ölçümüdür. Yalnızlığı anlamak ve etkili bir şekilde ölçmek önemlidir (Marangoni ve Ickes, 1989). Türkiye’de yalnızlık duygusunun ölçümünde kullanılan ölçme araçları bulunmakla birlikte sınırlı sayıdadır denilebilir. Türkiye’de uyarlaması yapılan yalnızlığın ölçümünde kullanılan ölçme araçları şunlardır: UCLA Yalnızlık Ölçeği (Russell, 1996; Demir,1989). YİYO Yaşlılar için Yalnızlık Ölçeği (De Jong Gierveld ve Van Tilburg, 2011, Akgül ve Yeşilyaprak, 2015), Çocuklar İçin Yalnızlık Ölçeği (Asher ve Wheeler, 1985; Kaya, 2005), İş Yaşamında Yalnızlık Ölçeği (Wright, Burt, ve Strongman, 2006; Doğan, Çetin, Sungur, 2009). Bu ölçeklerden UCLA Yalnızlık Ölçeği çok yaygın olarak kullanılan ölçme aracıdır fakat bu ölçek yalnızlığı tek boyutlu olarak

ölmektedir. Yapılan literatür taramasında Türkiye’de yetişkinlerin yalnızlığını ölçmeye yönelik, çok boyutlu bir ölçme aracına rastlanmamıştır.

Bu araştırmanın amacı Di Tommaso ve Spinner (1993) tarafından geliştirilen (SELSA-L) ve 2004 yılında yetişkinler üzerinde kısa form çalışmasının yapıldığı (Tommaso, Brannen, and Best, 2004) Yetişkinler İçin Sosyal ve Duygusal Yalnızlık Ölçeği’nin (SELSA-S) Türk kültürüne uyarlama çalışmasını yapmak ve alanyazına kazandırmaktır.

1. Yöntem

1.1. Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini Çanakkale’de yaşayan yetişkin bireyler oluşturmaktadır. 2017-2019 yılında gerçekleştirilen araştırmaya Çanakkale ili merkez, ilçe, kasaba ve köylerinde yaşayan araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 18-65 yaş arasındaki 978 yetişkin birey dahil edilmiştir. Uygulanan ölçeklerden 873 kişinin verileri istatistiksel analizler için kullanılmıştır. Araştırmada örnekleme yöntemi olarak kolayda örnekleme (convenient sampling) yöntemi kullanılmıştır (Fink, 2003). 873 kişiden oluşan çalışma grubunun demografik özellikleri şunlardır: Bireylerin % 61,5’i kadın; % 38,5’i erkektir. Bireylerin % 23,9’u 18-34 yaş aralığında; % 32,1’i 35-44 yaş aralığında, % 35,4’ü 45-54 yaş aralığında %9,6’sı 55-65 yaş aralığındadır. Örneklem grubundaki bireylerden; % 28,5’i okur-yazar ve ilköğretim mezunu; % 32,8’i ortaokul mezunu; % 22,1’i lise; % 15,5’i üniversite mezunu; % 1,1’inin ise lisansüstü mezunu olduğu tespit edilmiştir. Bireylerin medeni durumları incelendiğinde, % 54,6’sının halen evli olduğu; % 20,9’unun eşinin öldüğü; % 8,6’sının boşandığı; % 14,2’sinin de hiç evlenmediği; % 1,7’sinin eşinden ayrı yaşadığı saptanmıştır. Bu gruba ek olarak, ölçek maddelerinin dil eşdeğerliğini test etmek için ÇOMÜ Üniversitesi İngiliz Dili Eğitimi bölümünde okuyan 48 son sınıf öğrencisi de araştırmaya dâhil edilmiştir.

1.2. Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada verileri toplamak amacıyla, Yetişkinler İçin Sosyal ve Duygusal Yalnızlık Ölçeği (SELSA-S), UCLA Yalnızlık Ölçeği, Yaşam Doyumu Ölçeği, Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği kullanılmıştır.

1.2.1. Yetişkinler İçin Sosyal ve Duygusal Yalnızlık Ölçeği (SELSA-S)

SELSA Yalnızlık duygusunu ölçmek amacıyla DiTommaso ve Spinner, (1993, 1997) tarafından Weiss'in (1973) duygusal izolasyon deneyimi (duygusal yalnızlık) ile sosyal izolasyon (sosyal yalnızlık) arasındaki ayrımı tutarlı, teoriye dayalı olarak çok boyutlu olarak geliştirilmiştir. SELSA-S ise; Orijinal SELSA alt ölçeklerinden: Sosyal yalnızlık ve Duygusal yalnızlık alt ölçeklerinden (Duygusal Romantik yalnızlık ve Duygusal Ailesel yalnızlık) seçilen toplam 15 maddeden oluşmaktadır (Di Tommaso, 1997). SELSA-S’in yetişkinler için geçerlilik ve güvenilirlik çalışması ise yine 2004 yılında DiTommaso, Brannen, ve Best tarafından yapılmıştır. Toplamda 15 maddesi olan ölçek üç alt ölçekten oluşmaktadır. Sosyal Yalnızlık Alt Ölçek maddeleri; 2, 5, 7, 9, 13 iken; Duygusal Yalnızlık Alt Ölçekleri: Aile Alt Ölçeği; 1, 4, 8, 11, 12 ve Romantik Alt Ölçeği; 3, 6, 10, 14, 15’inci maddeleridir. Duygusal yalnızlık puanını Aile Alt Ölçeği ve Romantik Alt Ölçeği toplamı oluşturmaktadır. Toplam yalnızlığı hesaplamak için; duygusal yalnızlık sonuçları ile sosyal yalnızlık sonuçları toplanmalıdır. Bu iki boyutun toplamı genel yalnızlık puanını oluşturmaktadır. Ölçekte yer alan her bir ifadenin içerdiği durumun ne derece kişi tarafından yaşandığı, 1 (şiddetle katılmıyorum) ile 7 (şiddetle katılıyorum) arasında değişen, 7’li likert tipi derecelleme ile belirlenmektedir. Kişiyi en iyi ifade ettiği düşünülen şıkın işaretlenmesi yoluyla ölçek yanıtlanır. Ölçek maddelerinin 6’sı düz (1, 4, 7, 10, 13, 15); 9’u (2, 3, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 14) ters yönde kodlanmıştır. Ölçekten alınacak en düşük puan 15, en yüksek puan 105’dir.

Ölçeğin alt boyutların ilişkin iç tutarlılık katsayıları; Romantik Yalnızlık .87, Ailesel Yalnızlık .89 ve Sosyal Yalnızlık .90 olarak bulunmuştur. SELSA-S Yetişkinler İçin Yalnızlık Ölçeğinin, yapı geçerliliği açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi (CFI= .92; NFI= .92; TLI= .91; RMSEA = .091) ile yapılmış ve üç faktörlü yapı desteklenmiştir. Maddelerin faktör katsayıları en düşük .70 (15. Madde) en yüksek .90 (11. Madde) arasında yer almaktadır. Ölçüt geçerliğini test etmek amacıyla UCLA-3 versiyon yalnızlık ölçeği ile yapılan çalışmanın sonucunda; Romantik Yalnızlık .34, Ailesel Yalnızlık .50 ve Sosyal Yalnızlık .73 korelasyon bulunmuştur. En güçlü ilişki Sosyal Yalnızlık alt ölçeği ve UCLA-3 arasında olmuştur (DiTommaso, Brannen, ve Best, 2004). Orijinal ölçekle yapılan yine bir

başka ölçüt geçerliliği çalışması Ebebeyn ve Akran ilişkisi Envanteri (IPPA) arasında yapılmıştır ve Romantik Bağlanma ve Romantik Yalnızlık Alt Ölçeği arasında -.53; Ailesel bağlanma ve Ailesel Yalnızlık Alt Ölçeği arasında -.77 ve Akran Bağlanması ve Sosyal Yalnızlık Alt Ölçeği arasında -.61 korelasyon bulunmuştur. Öte yandan, romantik yalnızlık, aile ve sosyal yalnızlık alt ölçekleri puanları arasındaki düşük korelasyonlar, yalnızlık ölçeğinin ayırt edici geçerliliğini desteklemektedir. Dahası, psikiyatrik hasta grubunda, üç yalnızlık grubundan daha yüksek yalnızlık düzeyi bulunmuştur, bu durum ise SELSA-S'nin yalnızlık deneyimini doğru olarak ölçebilme becerisini destekler (DiTommaso, Brannen, ve Best, 2004).

1.2.2. UCLA Yalnızlık Ölçeği

California Los Angeles Üniversitesi Yalnızlık Ölçeği, tek boyutlu olarak geliştirilmiştir. Herhangi bir kurama dayanmaksızın, Russel'in (1984) yalnızlık tanımından hareketle, yalnızlığa yol açan olası temaları ölçer. Ölçek yirmi maddeden oluşmaktadır. Dörtlü likert ölçüm yapmaktadır. Farklı toplum ve kültürlerde kullanılmıştır. Değişik popülasyonlar için değişik normları bulunmaktadır. Ölçeğin Demir (1989) tarafından Türk kültürüne uyarlama çalışması yapılmıştır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 80, en düşük puan ise 20'dir. Puanın 20-40 arasında olması düşük düzey, 41-60 arası orta düzey ve 61-80 arası ise yüksek düzey yalnızlığı göstermektedir. Ölçeğin kriter geçerlilik korelasyon katsayısı .82'dir. Test-tekrar test yöntemi güvenilirlik katsayısı .94'tür (Demir, 1989).

1.2.3. Yaşam Doyumu Ölçeği

Ölçme aracı, yaşam doyumunu ölçmek amacıyla Diener, Emmons, Laresen ve Griffin (1985) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Köker (1991), Dağlı ve Baysal (2016) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları sonucunda; test-tekrar test güvenilirliği $r=.85$, madde-test korelasyonları ise .71 ile .80 arasında hesaplanmıştır. Ölçeğin iç tutarlık katsayısı .81 olarak belirlenmiştir. Ölçekte beş madde bulunmaktadır. Birle yedi arasında derecelendirilen ölçekte toplamda 5 ile 35 arası puan alınabilmektedir (Köker, 1991).

1.2.4. Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği

Watson, Clark ve Tellegen (1988) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçe uyarlaması Gençöz (2000) tarafından yapılmıştır. Her bir maddesi 1 ile 5 arasında derecelendirilen 10 olumlu ve 10 olumsuz toplamda 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin uyarlama çalışmasında, Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı olumsuz duygular için .83, olumlu duygular için .86 bulunmuştur. Elde edilen olumlu ve olumsuz duygu puanları birlikte kullanılabilmesi gibi bir birinden bağımsız şekilde de kullanılabilir (Gençöz, 2000).

1.3. İşlem Yolu

İlk olarak; ölçme aracının uyarlanması ve uygulanabilmesi için ilgili kişi ve kurumlardan gerekli izinler alınmıştır. Daha sonra ölçeğin İngilizce'den Türkçe'ye çeviri çalışması yapılmıştır. Üçüncü aşamada toplanan veriler üzerinde ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Çeviri sürecinde, her iki dili de iyi bilen, test yapısı hakkında bilgisi olan çevirmenlerin oluşturduğu dört kişilik bir grup tarafından ölçeğin İngilizceden Türkçeye çeviri çalışması yapılmıştır. Ardından Eğitim Bilimleri Alanında üç uzman görüşüne başvurularak Türkçe form oluşturulmuştur. Türkçe form iki kişi tarafından İngilizceye çevrilerek ölçeğin özgün dile geri çevirisi yapılmıştır. Çeviri ve geri çeviri süreci farklı kişilerce yapılmıştır. Ölçeğin dil eşdeğerliliğini test etmek için Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim fakültesi İngiliz Dili Eğitimi Bölümünde okuyan 48 öğrenciye önce İngilizce, üç hafta sonra ise Türkçe formu uygulanmıştır. İngilizce ve Türkçe formlardan elde edilen puanlar arasında .87 ($p<.01$) pozitif ve anlamlı korelasyon saptanmıştır. Türkçe formun oluşturulmasından sonra Çanakkale ili merkez ilçe ve köylerinde yaşayan araştırmaya gönüllü olarak katılan yetişkinlerden veriler toplanmıştır. Araştırmanın amacı ve yönerge yetişkinlere araştırmacı tarafından açıklanmıştır.

1.4. Verilerin Analizi

Yetişkinler İçin Sosyal ve Duygusal Yalnızlık Ölçeği (SELSA-S)'nin geçerliliğini sınamak amacıyla yapı geçerliliği ve ölçüt bağıntılı geçerlilik çalışmaları yapılmıştır. Ölçeğin faktör yapısı açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile incelenmiştir. İstatistiksel analiz için kullanılacak olan 873 ölçek verisinin 426'sı üzerinde açımlayıcı, 447'si üzerinde doğrulayıcı faktör

analizi yapılmıştır. Bu gruplardan elde edilen verilerin faktör analizine uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testi ile incelenmiştir. Ölçeğin güvenilirlik çalışmasında iki yöntem kullanılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılığını incelemek için Cronbach Alpha katsayısı; ölçeğin zamana karşı güvenilirliğini incelemek amacıyla test-tekrar test devamlılık katsayısına bakılmıştır. İstatistiksel analizler paket programlarda gerçekleştirilmiştir.

2. Bulgular

Araştırma kapsamında öncelikle, Yetişkinler İçin Sosyal ve Duygusal Yalnızlık Ölçeği (SELSA-S)'nin Türkçeye çevirisi yapılmış ve dil geçerliğine ilişkin kanıtlar sağlanmıştır. İngilizce ve Türkçe formlardan elde edilen puanlar arasında .87 ($p < .01$) pozitif ve anlamlı korelasyon saptanmıştır.

2.1. Yapı Geçerliliği

Yetişkinler İçin Sosyal ve Duygusal Yalnızlık Ölçeği (SELSA-S)'nin Türkçe formunun yapı geçerliliği, faktör analizi yöntemi ile yapılmıştır. 873 verinin 426'sı üzerinde açımlayıcı, 447'si üzerinde doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır.

2.1.1. Açımlayıcı Faktör Analizi

Açımlayıcı faktör analizinden önce analizle ilgili varsayımlar kontrol edilmiştir. Öncelikli olarak, kayıp değerler incelenmiştir. Çalışmanın veri setinde %1'in altında kayıp veri olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle kayıp veri atama işlemi gerçekleştirilmemiştir. Ölçeğe yanıt vermiş 426 kişilik gruptan elde edilen verilerin açımlayıcı faktör analizine uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testi ile incelenmiştir sonuçlar Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. KMO ve Bartlett's Testi Sonuçları

KMO ve Bartlett's Testi Değerleri			
K.M.O. Örneklem Yeterliliği			.841
Bartlett's Testi	Ki Kare		2762.52
	Serbestlik Derecesi		54
	p		0.000

Tablo 1'de görüldüğü gibi KMO örneklem yeterliliği .84 ve Bartlett's Testi $p < .001$ 'dir. KMO değeri, değişkenler tarafından oluşturulan ortak varyans miktarını bildirmektedir. Bu değer .80 ile .90 arasında olması örneklem büyüklüğü açısından faktör analizi için veri yapısının "iyi" olduğu şeklinde yorumlanır (Tabachnick ve Fidell, 2007). Aynı veriler için hesaplanan Bartlett Küresellik Testi X2 değeri ise 2762.52 hesaplanmıştır ve .001 düzeyinde manidardır. Faktör analizi öncesinde uygulanan KMO örnekleme yeterliliği istatistiği sonuçları, katılımcılardan toplanan verilerin faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir.

SELSA-S verileri ile yapılan faktör analizi sonucunda elde edilen faktör yükleri Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. SELSA-S'nin Türkçe Formundaki Maddelere İlişkin Faktör Yükleri

Madde No ve Orijinal Faktörü	Ölçek Maddesi	Faktör Yükleri	
		SY	DY
M2 SY	Kendimi, arkadaş grubunun bir parçası gibi hissediyorum.	.87	
M5 SY	Arkadaşlarım, davranışlarımın sebeplerini ve düşüncelerimi anlıyorlar.	.77	

M7SY	Görüşlerimi paylaştığım hiçbir arkadaşım yok, ancak olmasını isterdim.	.80
M9SY	Yardım alma konusunda arkadaşlarıma güvenebilirim	.86
M13SY	Beni anlayan hiçbir arkadaşım yok, ancak olmasını isterdim.	.88
M1DAY	Ailemle birlikteyken kendimi yalnız hissediyorum.	.72
M4DAY	Ailemde bana destek verme ve beni teşvik etme konusunda güvenebileceğim hiç kimse yok, ancak olmasını isterdim.	.70
M8DAY	Kendimi aileme yakın hissediyorum.	.87
M11DAY	Kendimi, ailemin bir parçası gibi hissediyorum.	.91
M12DAY	Ailem beni gerçekten önemsiyor.	.79
M3 DRY	En samimi düşünce ve hislerimi paylaştığım bir sevgilim/ eşim var	.80
M6 DRY	Bana ihtiyacım olan desteği veren ve beni teşvik eden sevgilim/eşim var.	.88
M10DRY	Duygusal ilişkimin daha tatmin edici olmasını isterdim.	.69
M14DRY	Mutluluğuna katkıda bulunduğum bir sevgilim/eşim var.	.72
M15DRY	Duygusal gereksinimlerimi karşılayacak yakın duygusal ilişkiye ihtiyacım var.	.89

Tablo 2’de görüldüğü gibi toplam 15 maddeden oluşan SELSA-S ile yapılan faktör analizi sonucunda SELSA-S’nin tüm maddelerin, öz değeri birden büyük üç faktörde toplandığı, orijinalinde olduğu gibi ölçeğin üç faktörlü bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. Üç faktöre ilişkin açıklanan toplam varyans %78.89’dur. Açıklanan varyans oranının yüksek olması, ilgili yapıyı iyi ölçtüğünün göstergesidir. Bu çalışmada elde edilen sonuç orijinal ölçek yapısıyla uyumludur.

2.1.2. Doğrulayıcı Faktör Analizi

Doğrulayıcı faktör analizinden önce analizle ilgili varsayımlar kontrol edilmiştir. Öncelikli olarak, kayıp değerler incelenmiştir. Çalışmanın veri setinde %1’in altında kayıp veri olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle kayıp veri atama işlemi gerçekleştirilmemiştir. Örneklem büyüklüğünün uygunluğunu incelemek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Testi yapılmıştır. Çalışmanın veri setinden elde edilen KMO değeri .83 bulunmuştur. Sonrasında, veri setinde uç değerlerin ve tek değişkenli normallik varsayımının kontrolü yapılmıştır. Bunun için veri setlerindeki değişkenlerin standart z değerlerinin -3 ile +3 aralığında olup olmadığı (Kalaycı, 2008), değişkenlerin çarpıklık ve basıklık katsayıları ve saçılma diyagramları incelenmiştir. Veri setinde 33 kişinin verisinde uç değerlerin olduğu tespit edilmiştir ve bu kişilerin verileri veri setinden çıkarılmıştır. Böylece analizler 447 kişi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Diğer yapılan kontrollere göre madde 11 ve 12’ye ait dağılımlarının normal olmadığı belirlenmiştir. Bunun yanında, çoklu normalligi varsayımı için yapılan Barlett testine göre veri seti çok değişkenli normallik varsayımını sağlamıştır ($p < .05$).

Kayıp verilerin oluşunun ve normal dağılımı sağlamayan değişkenlerin varlığının sonuçları en az düzeyde etkilemesi adına, doğrulayıcı faktör analizinde kestirim yöntemi olarak Full Information Maximum Likelihood (FIML) kullanılmıştır. FIML, kayıp verilerin getirdiği sınırlıkları elimine etmenin dışında veri setinin 500’e yakın olması ile normallik varsayımının karşılanmadığı durumun getirdiği sınırlıklarda da güçlü bir kestirim yöntemi olarak kabul edilmektedir (Lei ve Shiverdecker, 2019). Bu nedenle, bu kestirim yöntemi seçilerek doğrulayıcı faktör analizi R programında (R Core Team, 2018), *lavaan* paketi (Rossee, ve diğ., 2018) kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

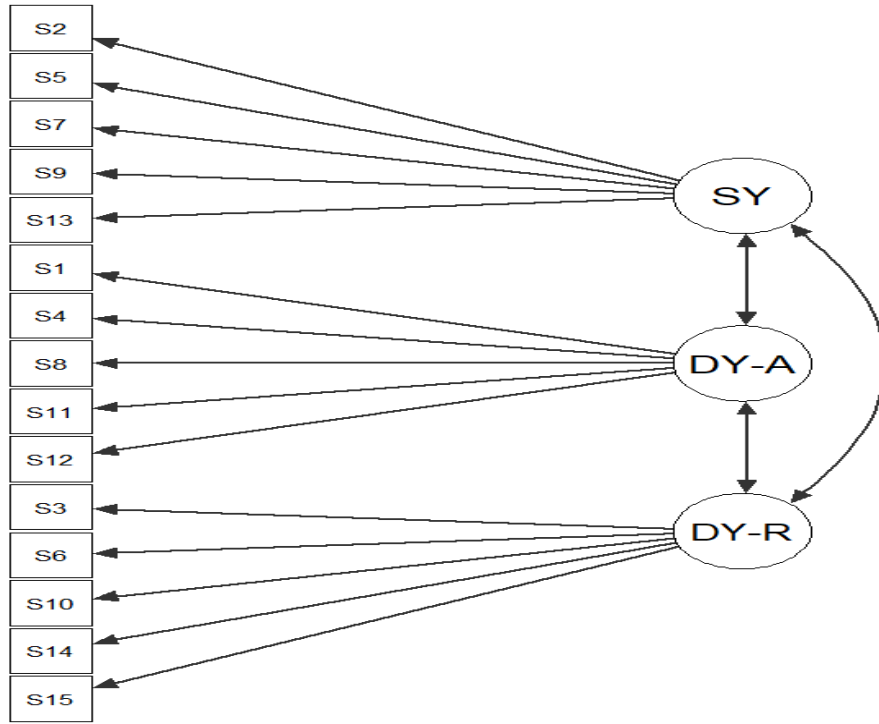
Üç faktörden oluşan Yetişkinler İçin Sosyal ve Duygusal Yalnızlık Ölçeği ile toplanan verilerle kuramsal modelin ne derece uyum gösterdiğini incelemek amacıyla yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen uyum istatistikleri $\chi^2=428$ (N=447, sd=87, p=.000), $\chi^2/sd=4.91$, RMSEA=.09,

SRMR=.08, TLI=.88, CFI=.90 olarak bulunmuştur. Modelde maddelere ilişkin istatistikler Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3 Doğrulayıcı faktör analizi sonuçları

Faktör	Madde	Yük değerleri	Standart hata	Z	p	Standardilize Yük değerleri
Sosyal Yalnızlık	S2	1.161	0.0905	12.83	<.001	0.600
	S5	1.199	0.0891	13.45	<.001	0.629
	S7	1.552	0.0921	16.85	<.001	0.743
	S9	1.252	0.0843	14.85	<.001	0.676
	S13	1.586	0.0866	18.31	<.001	0.793
Duygusal Yalnızlık - Aile	S1	0.784	0.0791	9.92	<.001	0.470
	S4	0.889	0.0920	9.66	<.001	0.460
	S8	1.015	0.0475	21.38	<.001	0.854
	S11	0.911	0.0429	21.24	<.001	0.848
	S12	0.843	0.0434	19.44	<.001	0.801
Duygusal Yalnızlık - Romanti k	S3	2.495	0.0964	25.88	<.001	0.934
	S6	2.435	0.0972	25.05	<.001	0.916
	S10	0.572	0.1146	4.99	<.001	0.239
	S14	2.483	0.0980	25.35	<.001	0.922
	S15	1.344	0.1075	12.50	<.001	0.556

Tablo 3’e göre modeldeki tüm ilişkilerin t değerleri manidardır. Elde edilen tüm bulgular çerçevesinde Türk kültüründen elde edilen verilerin kuramsal üç faktörlü modeli doğruladığı belirtilebilir. Çalışmanın verileri üzerinde ortaya çıkan üç faktörlü model Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Doğrulan Model

2.2. Ölçüt Bağımlı Geçerliliği

Ölçüt bağlantılı geçerliliği test etmek için benzer ölçek geçerliliği çalışması yapılmıştır. Türkiye’de yalnızlık duygusunun ölçümünde yaygın olarak kullanılan UCLA Yalnızlık Ölçeği (Demir, 1989), Yetişkinlikte yalnızlıkla yaşam doyumu ilişkisini incelemek için Yaşam Doyumu Ölçeği (Köker, 1991), Yine yalnızlıkla olumlu ve olumsuz duygu ilişkisini incelemek için Negatif ve Pozitif Duygular Ölçeği kullanılmıştır (Gençöz, 2000). Bu dört ölçek 426 kişiye aynı zamanda uygulanmıştır. SELSA-S ve üç ölçek arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı hesaplanmıştır ve elde edilen puanlar arasındaki korelasyonlar Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4. SELSA-S Alt Ölçekleri ile UCLA, Yaşam Doyumu Ölçeği ve Pozitif Negatif Duygular Ölçekleri Puanları Arasındaki Korelasyonlar

	Duygusal Romantik (DRY)	Duygusal Ailesel (DAY)	Sosyal (SY)	Toplam (SELSA-S)
UCLA YÖ	.44	.58	.75	.62
YDÖ				
Yaşam Doyumu	-.62	-.58	-.52	-.60
Pozitif ve Negatif Duygular Ölçeği/P	-.63	-.65	-.51	-.61
Pozitif ve Negatif Duygular Ölçeği/N	.65	.69	.66	.68

n= 403, p<0.01

Tablo 4’de görüldüğü gibi UCLA Yalnızlık Ölçeği’nin puanları ile DRY alt ölçeği puanları arasında .44 düzeyinde, DAY alt ölçeği puanları arasında .58, SY alt ölçeği puanları arasında .75, toplamda .62 düzeyinde pozitif yönde, yeterli düzeyde, anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yaşam Doyumu Ölçeği puanları ile DRY alt ölçeği puanları arasında -.62 düzeyinde, DAY alt ölçeği puanları arasında -.58, SY alt ölçeği puanları arasında -.52, toplamda -.60 düzeyinde negatif yönde, yeterli düzeyde, anlamlı

bir ilişki bulunmuştur. Pozitif ve Negatif Duygular Ölçeği Pozitif Alt Ölçeği puanları ile DRY alt ölçeği puanları arasında -.63 düzeyinde, DAY alt ölçeği puanları arasında -.65, SY alt ölçeği puanları arasında -.51, toplamda -.61 düzeyinde negatif yönde, yeterli düzeyde, anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Pozitif ve Negatif Duygular Ölçeği Negatif Alt Ölçeği puanları ile DRY alt ölçeği puanları arasında .65 düzeyinde, DAY alt ölçeği puanları arasında .69, SY alt ölçeği puanları arasında .66, toplamda .68 düzeyinde pozitif yönde, yeterli düzeyde, anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

2.3. Güvenirlik

SELSA-S'in güvenirlik çalışmasında iki yöntem kullanılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılığını incelemek için Cronbach Alpha katsayısı; ölçeğin zamana karşı güvenirliliğini incelemek amacıyla hesaplanan test-tekrar test devamlılık katsayısı kullanılmıştır. Ölçeğin alt ölçeklerin iç tutarlılık kat sayıları 873 yetişkinden toplanan verilerden hesaplanmıştır. Elde edilen değerler Tablo 5'de sunulmuştur.

Tablo 5. SELSA-S Ölçeği ve Alt Ölçeklerinin İç Tutarlılık Katsayıları

	Duygusal Romantik (DRY)	Duygusal Ailesel (DAY)	Sosyal (SY)	Toplam (SELSA-S)
Cronbach alfa katsayıları	.85	.76	.82	.83

SELSA-S'in iç tutarlılık katsayıları; Duygusal Romantik Yalnızlık Alt Ölçeği .85, Duygusal Ailesel Yalnızlık Alt Ölçeği .76, Sosyal Yalnızlık Alt Ölçeği .82 ve toplamda .83 olarak bulunmuştur. Güvenirlik değerleri .70 üzerinde olduğu için (Cortina, 1993) bu ölçekten elde edilen sonuçların güvenilir olduğu kabul edilebilir.

Test-tekrar test ölçümleri için SELSA-S, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 153 formasyon öğrencisine dört hafta aryla iki kez uygulanmıştır. Bu iki uygulamadan elde edilen puan dağılımları arasındaki korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin zamana karşı güvenirliliğini incelemek amacıyla hesaplanan test-tekrar test devamlılık katsayıları Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. SELSA-S ve Alt Ölçeklerinin Test-Tekrar Test devamlılık katsayıları

	Duygusal Romantik (DRY)	Duygusal Ailesel (DAY)	Sosyal (SY)	Toplam (SELSA-S)
Devamlılık Katsayısı	.89	.90	.92	.93

n= 153, p<0.01

Tablo 6 incelendiğinde; Test-tekrar test ölçümleri için SELSA-S'in devamlılık katsayıları; Duygusal Romantik Yalnızlık Alt Ölçeği .89, Duygusal Ailesel Yalnızlık Alt Ölçeği .90, Sosyal Yalnızlık Alt Ölçeği .92 ve toplamda .93 olarak bulunmuştur.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada yetişkinlerin yalnızlık duygularını ölçmek amacı ile geliştirilmiş olan SELSA-S'in Türkçe uyarlaması gerçekleştirilmiş, psikometrik özellikleri incelenmiştir. SELSA-S, özellikle kurumsal bir alt yapı ile geliştirilmiş olması, psikometrik açıdan geçerli ve güvenilir kanıtlar sunması bakımından yetişkin yalnızlık durumu ölçümünde kullanılan ölçme aracıdır. Farklı dillerde geçerliliği ve güvenilirliği kanıtlanmış bu ölçme aracının Türkçe uyarlama çalışması yetişkinlerin yalnızlık duygularının değerlendirilmesine yönelik alan yazının gelişimine önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın dil geçerliliğine ilişkin bulunan korelasyon katsayıları Türkçe ve İngilizce formlar arasındaki ilişkinin anlamlı düzeyde olumlu olduğunu yani maddelerin orijinal ifadeleri ile Türkçe ifadelerin birbiriyle tutarlı olduğunu göstermektedir. Faktör analizi öncesinde uygulanan KMO örnekleme yeterliliği istatistiği sonuçları, katılımcı yetişkinlerden toplanan verilerin faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir.

SELSA-S'nin Türkçe formunun yapı geçerliğini sınamak amacıyla SPSS 20.00 paket programı ile açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Büyüköztürk (2003) faktör analizini: Birbiriyle ilişkili çok sayıda değişkeni bir araya getirerek az sayıda ilişkisiz ve kavramsal olarak anlamlı yeni değişkenler (faktörler, boyutlar) bulmayı, keşfetmeyi amaçlayan çok değişkenli bir istatistik olarak tanımlamıştır. Toplam 15 maddeden oluşan SELSA-S ile yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda SELSA-S tüm maddelerin, öz değeri birden büyük üç faktörde toplandığı, orijinalinde olduğu gibi ölçeğin üç faktörlü bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. En düşük madde yük değerinin .69 olduğu görülmektedir. Üç faktöre ilişkin açıklanan toplam varyans %78.89'dur. Açıklanan varyans oranının yüksek olması, ilgili yapıyı iyi ölçtüğünün göstergesidir.

SELSA-S'nin Türkçe formunun yapı geçerliğini sınamak amacıyla kestirim yöntemi seçilerek doğrulayıcı faktör analizi R programında (R Core Team, 2018), *lavaan* paketi (Rosseel, ve diğ., 2018) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. 447 kişilik gruptan elde edilen verilerin doğrulayıcı faktör analizine uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testi ile incelenmiştir. KMO örnekleme yeterliliği .83 ve Bartlett's Testi $p < .001$ dir. Örnekleme büyüklüğünün KMO değerinin .60'ın üzerinde olması beklenir. Bu değer .60'ın üzerinde olduğu için örnekleme büyüklüğünün uygun olduğu ifade edilebilir (Tabachnick ve Fidell, 2007). Üç faktörden oluşan SELSA-S'den toplanan verilerle kuramsal modelin ne derece uyum gösterdiğini incelemek amacıyla yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda bazı uyum istatistikleri elde edilmiştir. Buna göre, $\chi^2=428$ (N=447, sd=87, p=.000), $\chi^2/sd=4.91$, RMSEA=.09, SRMR=.08, TLI=.88, CFI=.90 olarak bulunmuştur. Elde edilen uyum istatistikleri orta düzeyde uyumun varlığını işaret etmektedir (Hu ve Bentler, 1999; Kalaycı, 2008). Ayrıca, modeldeki tüm ilişkilerin *t* değerleri manidar çıkmıştır. Böylece, çalışmanın verileri üzerinde üç faktörlü model doğrulanmıştır. Yapı geçerliliğini incelemede amaç; ölçeğin faktör yapısını ortaya çıkarmak ise "açımlayıcı faktör analizi", daha önce belirlenen ölçek faktör yapısını doğrulamak ise "doğrulayıcı faktör analizi" teknikleri kullanılır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgül, Karadeniz ve Demirel, 2008). Kültürlerarası karşılaştırmalarda "doğrulayıcı" (confirmatory) faktör analizinin kullanılması ölçek uyarlaması sırasında orijinal yapının korunup korunmadığının test edilmesinde çok önemlidir (Şahin, 1994). Bir ölçeğin başka bir dile uyarlanması sonucunda o ölçeğin faktör yapısında değişme olmaması beklenir (Öner, 1987). Bu çalışmada hem açımlayıcı hem de doğrulayıcı faktör analizi sonucunda üç faktörlü yapı doğrulanmıştır. Aynı şekilde ölçek geliştiricilerinin SELSA-S için yaptıkları doğrulayıcı faktör analizi sonucunda üç faktörlü yapı örnek verilere en iyi uyumu sağlamıştır. (CFI = .92; NFI = .92; TLI = .91; RMSEA = .091) (DiTommaso, Brannen, ve Best, 2004). Bu çalışmada elde edilen sonuç da bu araştırma ve orijinal ölçek yapısıyla uyumludur.

Ölçüt bağıntılı geçerlik çalışmaları kapsamında SELSA-S de yer alan alt ölçeklerin, UCLA Yalnızlık Ölçeği, Yaşam Doyumu Ölçeği, Pozitif ve Negatif Duygular Ölçeği arasındaki ilişkinin incelenmesi sonucunda UCLA yalnızlık puanı ile DRY alt ölçeği puanları arasında .44 düzeyinde, DAY alt ölçeği puanları arasında .58, SY alt ölçeği puanları arasında .75, toplamda .62 düzeyinde pozitif yönde, yeterli düzeyde, anlamlı bir ilişki bulunmuştur. UCLA yalnızlık ölçeğinin yalnızlık puanları ile SELSA-S Yetişkinler için yalnızlık ölçeğinin puanları arasındaki en yüksek korelasyon sosyal yalnızlık alt ölçeği arasındadır $r = .75$. UCLA yalnızlık ölçeği daha çok bireylerin sosyal ağlardan mahrum olma durumunu ölçtüğü için bu ilişkinin yüksek çıkması ölçeğimizin geçerlilik düzeyini destekleyen bulgu olarak yorumlanabilir. Yaşam Doyumu Ölçeği puanları ile DRY alt ölçeği puanları arasında -.62

düzeyinde, DAY alt ölçeği puanları arasında -.58, SY alt ölçeği puanları arasında -.52, toplamda -.60 düzeyinde negatif yönde, yeterli düzeyde, anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yaşam doyumu yüksek yetişkinlerin yalnızlık duygularının düşük, yaşam doyumu düşük yetişkinlerin yalnızlık duygularının yüksek olması beklenen durumdur. Pozitif ve Negatif Duygular Ölçeği, Pozitif Alt Ölçeği puanları ile DRY alt ölçeği puanları arasında -.63 düzeyinde, DAY alt ölçeği puanları arasında -.65, SY alt ölçeği puanları arasında -.51, toplam puanlar arasında -.61 düzeyinde negatif yönde, yeterli düzeyde, anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yalnızlık duygusu insanı olumsuz etkileyen negatif duygulardandır. Pozitif duygu alt ölçeği ile arasındaki negatif yönde yeterli düzeyde ilişkinin olması ölçeğin geçerlilik durumunu destekleyen bir bulgudur. Pozitif ve Negatif Duygular Ölçeği, Negatif Alt Ölçeği puanları ile DRY alt ölçeği puanları arasında .65 düzeyinde, DAY alt ölçeği puanları arasında .69, SY alt ölçeği puanları arasında .66, toplam puanlar arasında .68 düzeyinde pozitif yönde, yeterli düzeyde, anlamlı bir ilişki bulunmuştur. SELSA-S'in alt ölçeklerinin Negatif Duygu Alt Ölçeği ile puanlarının Pozitif Duygu Alt Ölçeği Puanlarına oranla daha yüksek çıkması yalnızlık duygusunun, negatif bir duygu olduğunu açıklayan bulgu olarak; aynı zamanda da ölçeğimizin ölçüt bağlantılı geçerliliğinin olduğunu kanıtı olarak yorumlanabilir. Bu sonuçlar SELSA-S'in ölçüt geçerliliğinin sağlandığını kanıtını oluştururken, aynı zamanda orijinal formula yapılan ölçüt bağlantılı geçerlik çalışmaları ile de uyumludur.

Ölçeğin ve alt ölçeklerinin Cronbach Alpha İç tutarlılık katsayıları, DRY alt ölçeğinde .85, DAY alt ölçeğinde .76, SY alt ölçeğinde .82 ve toplam puan için .83 olarak bulunmuştur. Puanlar incelendiğinde; iç tutarlılıklarının ve bu anlamdaki güvenilirliklerinin iyi olduğunu göstermektedir. Özdamar'a (2002) göre ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı; $.80 \leq \alpha < 1.00$ aralığında ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir. Elde edilen sonuçlara göre SELSA-S'nin iç tutarlılığının ve bu anlamdaki güvenilirlik ölçümlerinin yeterli olduğu söylenebilir. SELSA-S'nin test-tekrar test tutarlılığının incelenmesinde, korelasyon katsayıları, DRY alt ölçeğinde .89, DAY alt ölçeğinde .90, SY alt ölçeğinde .92 ve toplam puan için .93 olarak bulunmuştur. Elde edilen değerler pozitif yönde yüksek düzeyde anlamlı korelasyonlara işaret etmektedir. Kline (2005), iki ölçüm arasındaki korelasyon düzeyinin yüksek olmasının rastgele (random) hataların minimal düzeye inmesini sağlayacağını belirtmiştir. Bu sonuçlara göre SELSA-S'nin hem alt ölçekler hem de toplam puan açısından kararlı ölçümler yapabildiği ve ölçüm güvenirliliğinin yeterli olduğu söylenebilir.

Tüm bu bulguların ve değerlendirmelerin ışığında, SELSA-S'nin Türkçe formunun 15 maddelik hâlinin, Türkiye'deki yetişkinlerin yalnızlık durumlarını üç temel boyut ve toplamda ölçebileceği konusunda yeterli kanıtlara sahip olduğu görülmektedir. Diğer bir deyişle, ölçeğin Türkçe formunun ölçmeyi amaçladığı yapıları, romantik duygusal yalnızlık, ailesel duygusal yalnızlık, sosyal yalnızlık ve toplam yalnızlık boyutlarını geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçebildiğine işaret etmektedir. Sonuç olarak SELSA-S yetişkinlerin yalnızlıklarının incelenmesini hedefleyen araştırmalarda kullanıma hazır hale geldiği söylenebilir.

Kaynakça

- Akgül, H. ve Yeşilyaprak, B. (2015). “Yaşlılar İçin Yalnızlık Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması”, *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, 8(1), 34-45. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/203247>
- Asher, S.R. and Wheeler, V.A. (1985). “Children’s loneliness: A comparison of rejected and neglected peer status”. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 53, 500-505.
- Bayır, D. (1997). USMARC uygulamasına genel bir bakış. B. Yılmaz (Yay. Haz.). *Kütüphanecilik Bölümü 25.Yıl'a armağan içinde* (s. 199-218). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü.
- Beal, C., (2006). “Loneliness In Olderwomen: A Review Of The Literature”. *Issues in Mental Health Nursing*, 27, 795–813. DOI: 10.1080/01612840600781196 <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01612840600781196?journalCode=imhn20>
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı İstatistik, Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları ve Yorum* (20. bs.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyüköztürk, S. (2003). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Büyüköztürk, S., Çokluk, Ö., Şekercioglu, G. (2010). *Çok Değişkenli İstatistik*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Cortina, J. M. (1993). What is coefficient alpha? An examination of theory and applications. *Journal of applied psychology*, 78(1), 98.
- Cutrona, C. E. (1982). Transition to college: Loneliness and the process of social adjustment. In L. A. Peplau & D. Perlman (Eds.), *Loneliness: A sourcebook of current theory, research and therapy* (pp. 291-309). New York: John Wiley.
- Çakmak, T. ve Körpeoğlu, H. (2012). Web content management within the organizational identity framework: A Study for Hacettepe University Department of Information Management web content management system. *BOBCATSSS 2012 Information in E-motion 23-25 Ocak 2012 içinde* (s. 91-93). Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam.
- Dağlı, A ve Baysal N. (2016). “Yaşam Doyumu Ölçeğinin Türkçe’ye Uyarlanması: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması”. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59), 1250-1262. <https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/yasam-doyumu-olcegi-toad.pdf>
- De Jong Gierveld, J. (1988). “A review of loneliness: concept and definitions, determinants, and consequences”. *Review in Clinical Gerontology*, 8:73-80.
- Demir, A., (1989).“U.C.L.A. Yalnızlık Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirliği”. *Psikoloji Dergisi*,7 (23), 14-18.
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J. and Griffin, S. (1985). “The satisfaction with life scale”. *Journal of Personality Assessment*, 49 (1), 71-75.
- DiTommaso, E. (1997). *Assessing an attachment model of loneliness: The relationship between attachment style, chronic loneliness, and coping*. Unpublished dissertation, the University of New Brunswick, Fredericton.
- DiTommaso E., Brannen C., and L.A. Best, (2004). “Measurement And Validity Characteristics of The Short Version Of The Social And Emotional Loneliness Scale For Adults”, *Educational and Psychological Measurement*, 64 (1), 99-119. DOI: 10.1177/0013164403258450 <http://epm.sagepub.com/content/64/1/99>
- DiTommaso, E., and Spinner, B. (1997). “Social and emotional loneliness: A reexamination of Weiss’ typologyof loneliness”. *Personality and Individual Differences*, 22, 417-427.

DiTommaso, E., and Spinner, B. (1993). "The development and initial validation of the Social and Emotional Loneliness Scale for Adults (SELSA)". *Personality and Individual Differences*, 14, 127-134.

Doğan T., Çetin B. ve Sungur M.Z. (2009) "İş Yaşamında Yalnızlık Ölçeği Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması" *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 10, 271-277. <https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/is-yasaminda-yalnizlik-olcegi-toad.pdf>

Dykstra, P. A. (2009). "Older Adult Loneliness: Myths and Realities". *European Journal of Ageing*, 6, 91–100. DOI: 10.1007/s10433-009-0110-3. <http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs10433-009-0110-3>

Eris, F.P. and Wolf M., (2005). "Combating Loneliness Among Persons With Severe Mental Illness: Social Network Interventions' Characteristics, Effectiveness, And Applicability". *Issues in Mental Health Nursing*, 26:591–609. ISSN: 0161-2840print/1096-4673 online DOI:10.1080/01612840590959425.

Fink, A. (2003). *How to sample in surveys* (2nd ed.). California: Sage.

Gençöz, T. (2000). "Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması". *Türk Psikoloji Dergisi*, 15(46), 19-26. <https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/pozitif-ve-negatif-duygu-olcegi-toad.pdf>

Gray, G., Ventis, D., and Hayslip, B. (1992). "Socio-cognitive skills as a determinant of life satisfaction in aged persons". *International Journal of Ageing and Human Development*, 35, 2205-2218.

Goodwin, R., Cook, O., and Yung, Y. (2001). "Loneliness and life satisfaction among three cultural groups". *Personal Relationships*, 8, 225-230.

Hojat, M. (1983). "Comparison of transitory and chronic loners on selected personality variables". *British Journal of Psychology*, 74, 199-202.

Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). "Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives" *Structural equation modeling: a multidisciplinary journal*, 6(1), 1-55.

Kalaycı, Ş. (2008). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri* (Üçüncü Baskı). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Karakelle, S. (2012). "Üstbilişsel Farkındalık, Zekâ, Problem Çözme Algısı ve Düşünme İhtiyacı Arasındaki Bağlantılar". *Eğitim ve Bilim*, 37(164), 237-250. doi:10.15390/EB.2014.3078

Kaya A. (2005). "Çocuklar İçin Yalnızlık Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması" *Eurasian Journal of Educational Research*, 19, pp, 220-237. https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/cocuklar-icin-yalnizlik-olcegi-toad_0.pdf

Kline, R. B. (2005). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling* (2nd ed.). The Guilford Press, New York.

Kozaklı, H. (2006). *Üniversite Öğrencilerinde Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Köker, S. (1991). *Normal ve Sorunlu Ergenlerin Yaşam Doyumu Düzeyinin Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/yasam-doyumu-olcegi-toad_4.pdf

Lei, P. W., & Shiverdecker, L. K. (2019). Performance of Estimators for Confirmatory Factor Analysis of Ordinal Variables with Missing Data. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 1-18.

- Lewis, B. (2000). *Modern Türkiye'nin doğuşu* (M. Kıratlı, çev.). Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Lynch, J. J. (1977). *The broken heart and the medical consequences of loneliness*. New York: Basic Books.
- Mantar, E. (2003). *Kütüphanecilikte Sürekli Eğitim: Ankara'da Bulunan Üniversite Kütüphaneleri Üzerine Bir İnceleme*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe üniversitesi, Ankara.
- McWhirter, B. T. (1990). "Loneliness: A review of current literature, with implications for counseling and research". *Journal of Counseling and Development*, 68, 417-422.
- Mertler, C. A. and Vannatta, R.A. (2005). *Advanced multivariate statistical methods: Practical application and interpretation* (3rd Edition). Glendale: Pyrczak Publishing.
- Neto, F. and Barros, J. (2000). "Psychosocial Concomitants of Loneliness Amongstudents of Cape Verde and Portugal". *Journal of Psychology*, 134(5), 245–255.
- Neto, F. (1995). "Predictors of satisfaction with life among second-generation migrants". *social Indicators Research*, 35, 93-116.
- Perlman, D. (1988). Loneliness: A life-span, family perspective. In R. M. Milardo (Ed.), *Families and social networks* (pp. 190-220). Newbury Park, CA: Sage.
- Peplau, L.A. and Perlman, D. (1982). Perspective on loneliness. In L.A. Peplau and D.Perlman (Eds), *Loneliness: A Sourcebook of Current Theory, Research, and Threapy*. (pp. 1–8). Wiley Interscience, New York.
- Özdamar, K. (2002). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi. (4.Baskı)*. Eskişehir: Kaan Yayınları.
- RCore Team (2018). *R: A Language and envionment for statistical computing*. [Computer software]. Retrieved from <https://cran.r-project.org/>.
- Rokach, A. (2004). "Loneliness Then and Now. Reflections on Social and Emotional Alienation In Everyday Life". *Current Psychology*, 23 (1), 24-40.
- Rosseel, Y., et al. (2018). *lavaan: Latent Variable Analysis*. (R package). Retrieved from <https://cran.r-project.org/package=lavaan>.
- Russel, D., Cutrona, C. E., Rose, J., and Yurko, K., (1984). "Social and Emotional Loneliness: An Examination of Weiss's Typology of Loneliness". *Journal of Personality and Social Psychology*, 46(6), 1313-1321.
- Sullivan, H. S. (1953). *The Interpersonal Theory of Psychiatry*, New York: W.W. Norton and Company.
- Tabachnick, B. G. and Fidell L. S. (1996). *Using multivariate statistics*. Herper Collins College Publishers, USA.
- Tufan, İ., (2003). *Modernleşen Türkiye'de Yaşlılık ve Yaşlanmak*. İstanbul: Anahtar Kitaplar.
- UNESCO. (2013). *World Heritagelist*. <http://whc.unesco.org/en/list> adresinden erişildi.
- Watson, D., Clark, C.A., and Tellegen A. (1988). "Develepment and Vatisation of Briefmsasures of Positive and Negative Affect: The PANAS Scales", *Journal of Personality and Social Psychology*. 54, 1063-1070.
- Weiss, R. S. (1987). "Reflections on the present state of loneliness research". *Journal of Social Be-havior and Personality*, 2, 1-16.
- Weiss, R.S. (1973). *Loneliness: The experience of emotion and social isolation*. Cambridge: MIT Press.

West, D. A., Kellner, R., and Moore-West, M. (1986). "The effects of loneliness: A review of the literature". *Comprehensive Psychiatry*, 27, 351-363.

Wright S.L., Burt C.D.B., and Strongman K.T. (2006). "Loneliness in the workplace: Construct definition and scale development". *NZ J Psychol*, 35, 59-68.

EK 1: SELSA-S Sosyal ve Duygusal Yalnızlık Ölçeği

SELSA-S Sosyal ve Duygusal Yalnızlık Ölçeği

Açıklama: Lütfen aşağıdaki 15 ifadeyi okuyunuz ve o duruma ilişkin olarak genelde ne hissettiğinizi değerlendiriniz. Ölçekte her bir madde ile ilgili görüşleriniz için **1'den (Kesinlikle katılmıyorum) 7'ye (Kesinlikle katılıyorum)** kadar olan sayıları dikkate alarak, sayı altındaki boşlukları işaretleyiniz. Cevaplarınızda samimi ve içten olacağınıza olan inancımız tamdır, şimdiden teşekkür ederiz.

	Kesinlikle Katılmıyorum			Kesinlikle Katılıyorum			
	1	2	3	4	5	6	7
1- Ailemle birlikteyken kendimi yalnız hissediyorum.	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )
2- Kendimi, arkadaş grubunun bir parçası gibi hissediyorum.	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )
3- En samimi düşünce ve hislerimi paylaştığım bir sevgilim/ eşim var.	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )
4- Ailemde bana destek verme ve beni teşvik etme konusunda güvenebileceğim hiç kimse yok, ancak olmasını isterdim.	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )
5- Arkadaşlarım, davranışlarımın sebeplerini ve düşünlerimi anlıyorlar.	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )
6- Bana ihtiyacım olan desteği veren ve beni teşvik eden sevgilim/eşim var.	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )
7- Görüşlerimi paylaştığım hiçbir arkadaşım yok, ancak olmasını isterdim.	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )
8- Kendimi aileme yakın hissediyorum.	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )
9- Yardım alma konusunda arkadaşlarıma güvenebilirim	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )
10- Duygusal ilişkimin daha tatmin edici olmasını isterdim.	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )
11- Kendimi, ailemin bir parçası gibi hissediyorum.	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )
12- Ailem beni gerçekten önemsiyor.	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )
13- Beni anlayan hiçbir arkadaşım yok, ancak olmasını isterdim.	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )

14- Mutluluğuna katkıda bulunduğum bir sevgilim/eşim var.	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )
15- Duygusal gereksinimlerimi karşılayacak yakın duygusal ilişkiye ihtiyacım var.	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )

EK 1: SELSA-S İzin Yazıları

The screenshot shows an email from Hanife Akgül (hanifeakgul38@gmail.com) dated 10 Oca 2017 02:34. The subject is "The Emotional and Social Loneliness Scale for Adults (Short Version)". The email content is as follows:

Dear Prof. Dr. di TOMMASO and Prof. Dr. BEST,

I have been working as an academican at Erciyes University. I have been admiringly following your reputable studies and works since 2009.

I have studied on loneliness during my PhD education. I would like to continue my studies on this topic. Therefore i would like to make an adaption of the short version of your work named "The Emotional and Social Loneliness Scale for Adults (Short Version)" in terms of Turkish language and population.

In addition with the fact that I have naturally pointed out your scale and works, I need your written permission to use the scale specified above.

I will be looking forward to obtain your answer.

Sincerely,

Hanife Akgul
 Erciyes University
 Develi Hüseyin Şahin MYO
 Develi, 38400 Kayseri-Turkey

Phone: +90 (352) 621 98 99
 +90(352) 207 66 00